

TOIMIHENKILÖKESKUSJÄRJESTÖ

Kilpailukyky sopimus

STTK:n hallituksen ylimääräinen kokous

ma 29.2.2016

Tausta (1/3)

- Suomen talouden poikkeuksellisen pitkäaikainen taantuma
- Työttömyyden kasvu
- Julkisen talouden velkaantuminen
- Suomen menestyminen vertailumaita heikommin vientimarkkinoilla
- Kansainvälisen kilpailukyvyn menetykset

Tausta (2/3)

Kilpailukyky sopimuksen tavoitteena on

1. parantaa suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyä
  2. lisätä talouskasvua ja
  3. luoda uusia työpaikkoja
- Sopimus tukee samalla julkisten talouden sopeuttamista

Tausta (3/3)

- **Sopimuksen edellytyksenä** on, että sillä **korvataan hallituksen valmistelemat toimenpiteet**, jotka koskevat helatorstain ja loppiaisen muuttamista palkattomiksi vapaapäiviksi, sairausajan palkan ja lomarahan leikkaamista sekä pitkien vuosilomien lyhentämistä
- **Työmarkkinajärjestöt edellyttävät**, että hallitus
  - **peruuttaa** 1,5 mrd euron lisäleikkaukset ja veronkorotukset
  - **toteuttaa** hallitusohjelmassa mainitut tuloveronkevennykset
- **Paikallista sopimista** pyritään edistämään tes/ves:n kautta

Sisältö

- Työ- ja virkaehtosopimusten jatkaminen
- Sosiaalivakuutus
- Rakenteelliset muutokset
- Muutosturva ja työterveyshuolto
- Paikallinen sopiminen
- Seuraava neuvottelukierros
- Muut hallitukselle esitettävät toimet
- Alakohtaiset neuvottelut ja sopimusten kattavuus

Työ- ja virkaehtosopimusten jatkaminen

Työ- ja virkaehtosopimusten jatkaminen

- Työmarkkinakeskusjärjestöt esittävät, että nykyisten työ- ja virkaehtosopimusten voimassaoloa jatketaan **12 kuukaudella**
- Tässä yhteydessä työ- ja virkaehtosopimukseen **ei tehdä palkkaa tai muita kustannusvaikuttavia työehtoja koskevia muutoksia**
- Poikkeuksena ovat sopimuksen 4 kohdassa sovitut rakenteelliset muutokset ja 6 kohdassa mainitut mahdolliset paikallista sopimista koskevat sopimusmääräykset

Sosiaalivakuutusmaksut

Työeläkevakuutusmaksut

- Perittävä TyEL-maksu on 24,4 prosenttia TyEL-palkoista myös vuosina 2020 ja 2021
- Työntekijän keskimääräistä TyEL-maksua korotetaan ja työnantajan keskimääräistä TyEL-maksua alennetaan ao. mukaisesti
- Koskee myös julkisen sektorin työntekijöitä ja työeläkemaksun muutos otetaan huomioon myös julkisen sektorin työnantajien työeläkemaksussa

Työeläkevakuutusmaksun siirto

Vuosi 2017	0,20 %-yks.
Vuosi 2018	0,20 %-yks.
Vuosi 2019	0,40 %-yks.
Vuosi 2020	0,40 %-yks.
Yhteensä	1,20 %-yks.
Vaikutus yksikkötyökustannuksiin	0,98 %

Työttömyysvakuutusmaksu

- Työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu määrätään yhtä suuriksi vuoden 2018 maksuista alkaen
- Tämä alentaa työnantajan keskimääräistä työttömyysvakuutusmaksua 0,85 prosenttiyksikköä ja nostaa samalla määrällä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua
- V. 2017 palkansaajan maksua korotetaan 0,45 prosenttiyksikköä ja v. 2018 palkansaajan maksua nostetaan 0,4 prosenttiyksikköä
- Työmarkkinakeskusjärjestöt neuvottelevat vuoden 2017 työttömyysvakuutusmaksuista elokuussa 2016
- Työeläke-, työttömyys- ja lakisääteisen sairausvakuutuksen työtulovakuutuksen vakuutusmaksujen muutokset määrätään jatkossakin 50/50-säännön mukaisesti

Työttömyysvakuutusmaksut

Työttömyysvakuutusmaksun siirto työnantajalta palkansaajille

Työttömyysvakuutusmaksun siirto	
Vuosi 2017	0,45 %-yks.
Vuosi 2018	0,40 %-yks.
Yhteensä	0,85 %-yks.
Vaikutus yksikkötyökustannuksiin	0,69 %

Hallinnolliset asiat ja maksuvalmius

- Työeläkevakuutusyhtiöiden hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä 1/3 valitaan palkansaajia ja 1/6 työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Muutos tulee voimaan hallintoneuvoston osalta v. 2019 ja hallituksen osalta v. 2020
- Työttömyysvakuutusrahaston hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenistä puolet valitaan työnantajien ja puolet palkansaajia edustavien keskeisten keskusjärjestöjen ehdotuksesta
- Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan vuorovuosin työnantajien ja työntekijöiden keskusjärjestöjen ehdotuksesta valituista jäsenistä
- Työttömyysvakuutusrahaston hallintomuutokset tulevat voimaan vuoden 2018 alusta

Työttömyysvakuutusrahaston suhdannepuskuri

- Työttömyysvakuutusrahaston suhdannepuskurin enimmäismäärä nostetaan 7 prosentin työttömyysastetta vastaavien menojen suuruiseksi vuoden 2017 alusta vuoden 2019 loppuun saakka. Osapuolet valmistelevat suhdannepuskurin tarkoituksenmukaisesta nykyistä suuremmasta tasosta keväällä 2019.
- Työttömyysvakuutusrahaston lainajärjestelyille annetaan valtion takaus ilman vastavakuutta ja takausmaksua.
- Työttömyyskassojen jäsenmaksun tasaukseen käytetään vuosittain 10 miljoonaa euroa vuosina 2016–2017.

Sosiaaliturvamaksut

- **Työnantajan sosiaaliturvamaksua alennetaan vähintään seuraavasti:**
  - 0,94 %-yks. vuodelle 2017
  - 1,00 %-yks. vuodelle 2018
  - 1,04 %-yks. vuodelle 2019
  - 0,58 %-yks. vuodelle 2020 eteenpäin pysyvästi
- Alennus **rahoitetaan julkisen sektorin työnantajille aiheutuvilla säästöillä**, jotka syntyvät rakenteellisilla toimilla sekä työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen rahoitusvastuumuutoksilla
- Alennus on mitoitettu **ottaen huomioon** työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen **verovähennysoikeus**, mutta ei sopimuksen vaikutuksia kasvuun ja työllisyyteen

Sosiaaliturvamaksut

- Sosiaaliturvamaksun alennusta vastaava valtion rahoitusosuus kohdistetaan lakisääteisen sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutukseen
- Palkansaajan sairaanhoitomaksua alennetaan valtion rahoitusosuuden muutosta vastaavalla määrällä ja vakuutetun päivärahamaksu nostetaan samalla määrällä

Rakenteelliset muutokset

Työajan pidentäminen

- Vuosittaista työaika pidentetään **keskimäärin 24 tunnilla** vuosittaista ansiotasoa muuttamatta
- Työajan pidentämisen **tarkemmasta toteuttamistavasta sovitaan sopimusalaakohtaisesti** työ- ja virkaehtosopimusosapuolten kesken
- Muutos tulee voimaan **1.1.2017 alkaen, elleivät osapuolet toisin sovi**

Julkisen sektorin lomarahat

- Julkisen sektorin lomarahoja **vähennetään 30 prosentilla** nykytasosta
- Vähennys koskee **vuosien 2017–2019** lomarahoja
- **Tarkemmasta toteuttamistavasta sovitaan sopimuslakohtaisesti** työ- ja virkaehtosopimusosapuolten kesken

Muutosturva ja työterveyshuolto (1/2)

Työmarkkinakeskusjärjestöt esittävät, että hallituksen esitysluonnoksessa kustannuskilpailukykyä vahvistavista toimista olevat muutosturvaa koskevat ehdotukset **valmistellaan uudestaan kolmikantaisesti** ja että valmistelun yhteydessä esitysluonnokseen **tehdään seuraavat työ- ja verolainsäädäntöä koskevat muutokset:**

- soveltamisala rajataan sellaisiin tuotannollisista ja taloudellisista syistä työntekijöitä irtisanoviin työnantajiin, joilla on vähintään 30 työntekijää
- laajennetut oikeudet koskevat tuotannollisilla ja taloudellisilla syillä irtisanottuja työntekijöitä, joilla on vähintään 5 vuoden työsuhde irtisanovaan työnantajaan
- koulutuskorvauksen määrän tulee vastata työntekijän henkilökohtaisen palkan määrää, kuitenkin vähintään yrityksen tai julkisen organisaation keskimääräistä palkkaa

Muutosturva ja työterveyshuolto (2/2)

- tarpeellisen ja sopivan osaamisen kehittämisen arviointi- ja hankinta säädetään viranomaisen tehtäväksi
- osaamista parantavat palvelut on mahdollista korvata vähintään vastaavan tasoilla muilla järjestelyillä
- palvelua ei katsota irtisanotun työntekijän veronalaiseksi tuloksi
- tuotannollisella ja taloudellisilla syillä irtisanotulla työntekijällä on oikeus työterveyshuollon palveluihin kuusi kuukautta työntekovelvollisuuden päättymisestä
- sanktiona on yt-lain hyvityksen sijaan vahingonkorvaus

Paikallinen sopiminen

Työ- ja virkaehtosopimukset (1/2)

- **Keskusjärjestöt ovat yhtä mieltä** siitä, että työehtosopimuksissa tulee edistää paikallista sopimista ja parantaa siinä yhteydessä henkilöstön edustajien toimintaedellytyksiä
- **Keskusjärjestöt pitävät tärkeänä**, että työehtosopimusosapuolet **neuvottelevat** siitä, **miten** paikallisen sopimisen **edellytyksiä voidaan lisätä** alakohtaisissa työehtosopimuksissa ja **ottavat työehtosopimuksiinsa määräykset** seuraavista paikalliseen sopimiseen liittyvistä asioista ottaen huomioon **alakohtaiset tarpeet ja edellytykset**

Työ- ja virkaehtosopimukset (2/2)

Työehtosopimuksiin:

1. **Selviytymislauseke** työnantajan toiminnan ja työpaikkojen turvaamiseksi työehtojen sopeuttamisen avulla, kun työnantaja joutuu taloudellisiin vaikeuksiin, jotka johtaisivat työvoiman käytön vähentämiseen
2. **Luottamusmiesten toimintaedellytysten kehittäminen** paikallisen sopimisen mahdollisuuksien lisäämistä vastaavasti
3. Paikallisen sopimuksen **voimaantulo ilman liittotason hyväksyntää**
4. Mahdollisuus ottaa käyttöön **työaikapankkijärjestelmä**

Lainsäädäntömuutokset

Toteutetaan **ainoastaan** seuraavat lainsäädäntömuutokset:

1. Kolmikantaisesti valmistellaan lakimuutokset, joilla **poistetaan järjestäytymättömiä yrityksiä koskeva kielto tehdä paikallisia sopimuksia** ja saatetaan järjestäytymättömät yritykset paikallisen sopimisen **menettelytapojen ja osapuolten suhteen samaan asemaan** kuin järjestäytyneet yritykset
2. Kolmikantaisesti valmistellaan tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotta **yleissitoviin työehtosopimukseen** perustuvien paikallisten sopimusten pätevyyttä, voimassaoloa, sisältöä, laajuutta, tulkintaa sekä niihin liittyviä suorituskanteita koskevat **riidat ratkaistaan työtuomioistuimessa**
3. **Työttömyys- ja palkkaturvan** osalta tehdään tarvittavat lakimuutokset, jotta työntekijän työttömyysturvan ja palkkaturvan taso määräytyy mahdollista selviytymissopimusta edeltävän tason mukaan
4. Laajennetaan **YT-lain soveltamisalaa** koskemaan myös sivuliikkeitä

Seuraava neuvottelukierros

Seuraava neuvottelukierros

- Keskusjärjestöt pitävät tärkeänä, että seuraava neuvottelukierros, joka alkaa syksyllä 2017, toteutetaan **liittokohtaisesti** niin, että syntyvät ratkaisut tukevat
  - Suomessa tehtävän työn kilpailukyvyn edistämistä
  - Suomen talouden kasvua ja
  - työllisyyttä

Muut hallitukselle esitettävät toimet

Aikuiskoulutustuki

- Valtio luopuu aikuiskoulutustuen perusosan rahoituksesta. Perusosaa ei muuteta lainamuotoiseksi
- Aikuiskoulutustuen enimmäispituus lyhennetään 15 kuukauteen
- Perusosaa alennetaan 15 prosenttia
- Jäljelle jäävä rahoitusosuus katetaan Työttömyysvakuutusrahaston tuotoilla
- Muutos tulee voimaan vuonna 2017

Kolmikantainen valmistelu

- Työmarkkinakeskusjärjestöt esittävät, että mahdolliset hallituskauden aikana työlainsäädäntöön ja ansiosidonnaiseen sosiaaliturvaan tehtävät muutokset valmistellaan **yhdessä** työmarkkinaosapuolten kanssa

Alakohtaiset neuvottelut ja sopimusten kattavuus

Alakohtaiset neuvottelut

- Työmarkkinoiden keskusjärjestöt esittävät, että alakohtaiset työ- ja virkaehtosopimusneuvottelut käydään **31.5.2016** mennessä
- Työ- ja virkaehtosopimusosapuolten tulee ilmoittaa omille keskusjärjestöilleen kirjallisesti **31.5.2016 klo 16.00** mennessä tämän sopimuksen mukaisten ratkaisujen solmimisesta
- Keskusjärjestöt edistävät omilla toimenpiteillään sekä yhteistyöllään tämän ratkaisun mahdollisimman kattavaa toteutumista työmarkkinoilla

Sopimusten kattavuus

- **Keskusjärjestöt arvioivat** sopimuksen kattavuutta ja hallituksen ilmoittamia sopimuksen syntymistä tukevia toimenpiteitä **1.6.2016**, jonka jälkeen ne ilmoittavat kattavuudesta yhteisesti valtioneuvostolle
- Jos sopimuksen kattavuus tai hallituksen toimenpiteet eivät ole riittäviä, työ- ja virkaehtosopimusosapuolilla on **oikeus irtaantua** tekemistään sopimuksen mukaisista ratkaisuista

Työmarkkinaratkaisun taloutta

Ostovoima ja työllisyys, yksityinen sektori

	Perusura Paketti		2017	Yhteensä -2020
Nimellisansiot	1,2	0	-0,5	0,7
Työvoimakust.	1,5	-3,5	-0,5	-2,5
Verotus	0	-1,6	0	-1,6
Inflaatio	1,4	-1,2	-0,2	0
Nettoreaalians.	-0,2	-0,4	-0,3	-0,9
Työllisyys	10000	35000	7000	52000
Ostovoima, yht.	0,1	1,1	0,0	1,2

Laskelman muutama taustaoletus

Laskelman taustalla on eräitä oletuksia

- Perusura on VM:n tuorein ennuste vuodelle 2017
- ”Paketti” pitää sisällään: työaika + 24h/v, TVR-maksun siirto (0,85 %), Tyel-maksun siirto (1,2 %) ja ta:n savamaksun alennuksen (0,6 %)
- Inflaatiokerroin: (0,35) työvoimakustannusten vaikutus inflaatioon
- Työllisyyskerroin: (0,6) työvoimakustannusten vaikutus työllisyyteen
- Ehdollisia veroalennuksia (1 mrd. e.) ei ole laskettu

Ostovoima ja työllisyys, julkinen sektori

- Työllisyydessä ei muutoksia: + 24t/v vähentää työvoiman **lisäy**starvetta
- Kaavamaisesti laskien + 24 t/vuosi vähentää työvoiman tarvetta julkisella sektorilla 7000
- Ostovoima julkisella sektorilla alenee kolmeksi vuodeksi (lomarahat – 30 %) n. 1,5 %
- (Pakkolakipaketissa vaikutus 2-4 -kertainen)

Yksikkötyökustannukset

Hallituksen tavoitteena ja pakkolaki-pakettiluonnoksessa yksikkötyökustannuksia alennetaan 5 % ("kova" vitonen) vuonna 2017

Neuvotellussa ratkaisussa alennus on

2017	2,6 %
2018	3,1 %
2019–	3,5 %

Julkinen talous

- Hallituksen yhtenä tavoitteena oli, että ratkaisu vähentää julkisen sektorin alijäämää (2019 tasolla) veroratkaisut huomioiden 0,5 % BKT:stä eli noin miljardi euroa
- Tällöin hallitus luopuisi 1,5 mrd. euron lisäleikkauksista ja alentaisi tuloveroja 1 mrd. eurolla
- Alustavan laskelman perusteella ehto täyttyisi?

TOIMIHENKILÖKESKUSJÄRJESTÖ

Askel aikaa edelle.

www.sttk.fi

29.2.2016